

blev lagt til Grund for det ventede Resultat af Olfkatten i Fjor, indeholdt ogsaa Forudsætningen om en ret betydelig Nedgang i Forbruget. Den er nemlig baseret paa en Beregning af Olfbruget i 1888, hvorfor der er opstillet et Olfbrug af saadan noget som 600,000 Td. Bajerstøl, men den er altsaa vel at mærke baseret paa et Forbrug, der den Gang saa et Par Aar tilbage, og som man da maatte forudsætte, i de der- efter forløbne Par Aar, at være steget en Del. Naar man altsaa ikke desto mindre regnede med et Forbrug af 600,000 Td., kom det af, at man samtidig med Skattens Paa-læggelse maatte forudsætte en Nedgang af Forbruget, og dette vil sikkerlig ogsaa indtræde. Hvor stor denne Nedgang vil blive, er det selvfølgelig endnu i dette Øjeblik ikke muligt at have endog blot en tilnærmelsesvis Forestilling om. — Hvad de sociale Reformers angaar, er der den Betragtning, som naar siges at staa i Spidsen og være Grundlaget for dem, og det er, at hvad der i denne Henseende bør gøres, bør gøres gennem de kommunale Myndigheder. Det tror jeg at kunne sige var Grundtænkning for den Reform, som nys traadte i Virksomhed. Jeg tror, at det var et rigtigt Syn at gøre gældende, ligesom ogsaa de Erfaringer, som ere indhøstede i Løbet af Sommeren, have vist det rigtige i, at Gennemførelsen af disse betydelige Reformers er lagt i de kommunale Raads Hænder. Jeg tror, vi skulde disse Raad den Anerkendelse, og at den bør ydes med de første Ord i Tingets Sal i Aar, at den Tillid, som Lovgivningsmagten derved har skænket de kommunale Raad, ikke er bleven stiftet, men virkelig fuldstændig. Det er et meget betydeligt Arbejde, vi have lagt paa de kommunale Myndigheder, og et ganske betydeligt Ansvar, og det er jo utvivlsomt saaledes, at det ikke har kunnet undgaa, at enkelte Mislykde have kunnet høres, men jeg vil for mit Vedkommende kun udtale dette, at det har undret mig, at de have været saa sjældne, og saa svage, som Tilfældet har været. I Virkeligheden er den aldeles overvejende Strøm, der er gaaet gennem de kommunale Raad, kun Vidne om Tilfredshed med Reformerne og ogsaa om, at Raadene have vidst at anvende dem og villet anvende disse efter deres sande Aand. Jeg tror derfor ikke, at det er for hastigt at udtale nu, at der skuldes en Anerkendelse til Kommuneraadene i Landet for det meget betydelige Arbejde, der allerede i det forløbne Halvaar her er ydet. Jeg kan ikke lade være dertil, at føje den Bemærkning, at lige saa sikkert som vi ere overbeviste om at have truffet det rette ved at lægge

de sociale Reformers Gennemførelse i Kommunernes Haand, og lige saa sikkert som det er, at vi fra vor Side ville stræbe at fortsætte i den Retning, i det samme Spor, lige saa meget vil det være af Betydning, at der kan søges tilvejebragt en Maade, hvorpaa de ledende i Kommunerne, særlig paa Landet, hvor Kommunerne jo have en ulønnet Ledelse, altsaa Formændene i Sogneraadene, kunne faa en lettere Afgang til stadig og god Medhjælp til deres Arbejde, end de nu have. Jeg antager, at man efterhaanden vil komme til at se Nødvendigheden deraf, naar det skal være muligt vedvarende at staffe virkelig dygtige Kræfter til at lede det kommunale Arbejde. — Ved det Arbejde, der blev optaget i Fjor, lukkedes det jo at gennemføre Broderparten af det Reformstof, som den Gang forelaa. Smidlertid er der jo blevet enkelte Ting tilbage, som endnu ikke ere gennemførte eller fuldt ud bearbejdede, og det forekommer mig, at det derfor vilde være en naturlig Opgave for den Rigsdagssamling, der nu begynder, at man ved at fortsætte rolig i det Spor, hvori man sidst var søgter, om jeg saa maa sige, at opgøre Restancerne fra sidst og udfylde hvad det ikke den Gang lukkedes at gøre helt færdigt. Jeg skal tilføje, at det er ingenlunde ubetydelige Sager, som endnu staa til Rest af det, som forelaa i Fjor, og jeg vil derfor for mit Vedkommende ikke anse det for særlig hensigtsmæssigt at paabyrde den indeværende Rigsdagsamling med noget meget stort nyt Stof. Dermed er det selvfølgelig ikke udelukket, at der kan opkomme haade det ene og det andet, som man maatte ønske at se gennemført, men i Hovedtrækkene antager jeg, at det Stof, der er til Rest fra i Fjor, vil være tilstrækkeligt Materiale at arbejde paa. Hvis det kunde lykkes os at føre dette igennem paa en hensigtsmæssig Maade, vil denne Rigsdagsvalgperiode vistnok kunne siges at have overtruffet Forventningerne til den ved dens Begyndelse. Men lige saa vist som det altsaa er Duffet og Hensigten hos den Side, hvortil jeg hører, at fortsætte Forhandlingen rolig i det samme Spor, som den blev ført i forrige Samling, lige saa naturligt er det, at jeg har maattet overrastes ved at finde et Punkt paa Finansloven, som i alt Fald ved sin Fremførelse og sin Motivering let kunde blive opfattet, som om der endnu fra visse Sider var en Tilbøjelighed til ligesom at sætte sig fast ved Provisoriernes Rilde. Det er et Punkt paa Rigsministeriets Budget, som jeg straks skal komme tilbage til. Da det altsaa berører de provisoriske Spørgs-